

İlgili Kanun / Madde
6100 S. HMK/176 vd.

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2023/21021

Karar No. 2024/1475

Tarihi: 26.01.2024

- **İDDİA VE SAVUNMANIN GENİŞLETİLMESİ**
- **İSLAH**
- **DAVANIN TAMAMEN İSLAHI**
- **DAVANIN KISMEN İSLAHI**
- **FERAGAT**
- **DAVANIN GERİ ALINMASI**
- **DAVANIN GERİ ALINMASININ ANCAK DAVALININ AÇIK RIZASIYLA OLANAKLI OLDUĞU**

ÖZETİ: İddia ve savunmanın değiştirilmesi ve genişletilmesi ile kastedilen vakıaların, talep sonucunun ya da savunma sebeplerinin değiştirilmesi veya yeni vakıalar, talepler ya da savunma sebepleri ilave edilerek genişletilmesidir.

Görüldüğü üzere ıslah, iddianın ve savunmanın değiştirilmesi veya genişletilmesi yasağına getirilen istisnalardan biridir. Davanın açıldığı tarih itibarıyla yürürlükte olan 6100 sayılı Kanun'un 176 ve devamı maddelerinde ıslah kurumu ayrıntılı şekilde düzenlenmiş olup taraflardan birinin usule ilişkin bir işlemini, bir defaya mahsus olmak üzere kısmen veya tamamen düzeltilmesine olanak tanır ve mahkemeye yöneltilen tek taraflı ve açık bir irade beyanı olduğundan, yasal şartları yerine getirildiği takdirde karşı tarafın ya da mahkemenin kabulüne bağlı olmaksızın yapılabilir. Bu kurum, iyiniyetli tarafın davayı açtıktan veya kendisine karşı bir dava açıldıktan sonra öğrendiği olgularla ilgili yanlışlıkları düzeltmesini, eksiklikleri tamamlamasını, bu çerçevede yeni deliller sunabilmesini sağlar.

Davanın tamamen ıslahı, dava dilekçesinden itibaren yapılan ıslahıdır. Tamamen ıslahta davacı, davasını baştan (dava dilekçesinden) itibaren ıslah eder ve bir hafta içerisinde yeni bir dava dilekçesi verir. Davanın tamamen ıslahı yoluna, dava

dilekçesinden (dava dilekçesi dahil) itibaren bütün usul işlemlerinin yapılmamış sayılması için başvurulur.

Davanın kısmen ıslahı ise, dava dilekçesinden sonraki herhangi bir usul işleminin ıslah edilmesidir. Davanın tamamen ıslahı, talep sonucunun veya dava sebebinin değiştirilmesi halinde söz konusu olur. Buna karşılık talep sonucunun veya dava sebebinin genişletilmesi veya kısmen değiştirilmesi için başvuru ıslah, kısmen ıslah olarak kabul edilmelidir.

Islah, istisnai nitelik taşıdığından her usul işleminin değiştirilmesi için ıslaha gitmeye gerek yoktur. Islah sadece, iddianın ve savunmanın değiştirilmesi yasağının kapsamına giren konularda olur. Gerek öğreti, gerekse Yargıtay davanın değiştirebileceğini ve genişletilebileceğini aynı şekilde savunmanın genişletilebileceğini ilke olarak kabul etmektedir. Yine müddeabihin (davada talep olunan miktarın) artırılıp artırılmayacağı hususu da bir usul işlemi olup ıslahın konusudur (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 20.09.2023 tarihli, 2023/(22)9-409 Esas, 2023/826 Karar sayılı karar).

Davadan feragat, davacının talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesi olup feragat halinde davacı dava dilekçesinin talep sonucu bölümünde istemiş olduğu haktan tamamen veya kısmen vazgeçer. Davadan feragat, davacının mahkemeye hitaben yapacağı tek taraflı açık bir irade beyanı ile olur. Kısmen feragat halinde, feragat edilen kısmın feragat dilekçesinde veya tutanakta açıkça gösterilmesi gerekir. Bir diğer ifade ile zımnî feragat mümkün değildir.

6100 sayılı Kanun'un 123 üncü maddesinde davacının hüküm kesinleşinceye kadar, ancak davalının açık rızası ile davasını geri alabileceği, bu takdirde davanın açılmamış sayılmasına karar verileceği düzenlenmiştir. Davanın geri alınmasında, davacı talep sonucundan vazgeçmemekte, sadece davasını geri almakta ve onu ileride açabilme hakkını saklı tutmaktadır.

Davanın kısmen geri alınması iddianın genişletilmesi ve değiştirilmesi yasağına tabidir (L. Şanal Görgün, Levent Börü, Barış Toraman, Mehmet Kodakoğlu, Medeni Usul Hukuku, Ankara, Sekizinci Baskı, 2019, s. 334).

Davanın geri alınması durumunda mahkemenin 6100 sayılı Kanun'un 331 inci maddesinin üçüncü fıkrası gereği, davanın açılmamış sayılmasına karar vermesi ve yargılama giderlerini davacıya yükletmesi gerekir.

Taraflar arasında, İlk Derece Mahkemesinde görülen alacak davasında davanın kabulüne karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesince kesin olarak verilen kararın kanun yararına temyizen incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiş olmakla; Tetkik Hakimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

1. Davacı vekili dava dilekçesinde; 29.09.2017-31.03.2020 tarihleri arasında belirli süreli iş sözleşmeleri ile davalı kuruma bağlı anaokulunda öğretmen olarak çalıştığını, iş sözleşmesinin süresinin 20.06.2020 tarihinde bitmesi gerektiğini, işten çıkarma yasağına rağmen davalının kendisini işten çıkardığını, 8.00-18.30/21.00 saatleri arasında çalıştığını, 31.03.2020-17.09.2020 tarihleri arasındaki bakiye süre ücret ücretinden kaynaklı tazminatın ödenmesi gerektiğini ileri sürerek 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 109 uncu maddesi uyarınca kısmi dava yolu ile 100'er TL kıdem tazminatı ve bakiye süre ücretinden kaynaklı tazminat ve 6100 sayılı Kanun'un 107 nci maddesi uyarınca belirsiz alacak davası yolu ile fazla çalışma ücreti alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının 2017 yılı Eylül ayı itibarıyla anaokulunda çalışmaya başladığını, davacının belirli süreli iş sözleşmesi kapsamında çalıştığını ve iş sözleşmesi 26.06.2020 tarihinde sona ermesine rağmen Covid 19 nedeni ile okulun kapandığını ve iş sözleşmesinin sonlandırıldığını, iş sözleşmesinin fesih yasaklarından önce sonlandırıldığını ve iş sözleşmesi belirli süreli olduğundan kıdem tazminatı ödenemeyeceğini savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

1. İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; fazla çalışma alacağı belirsiz alacak davası ile istenebileceği, davacının davalı işveren yanında 29.09.2017-31.03.2020 tarihleri arasında asgari ücret karşılığında çalıştığı, feshin haklı bir nedene dayandığı hususunun davalı tarafça kanıtlanmadığı, bu itibarla davacının kıdem tazminatına hak kazandığı, davacı fazla çalışma ücreti ve bakiye süre ücretinden kaynaklı tazminat taleplerine tam ıslah dilekçesinde yer vermediğinden işbu talepler hakkında olumlu ya da olumsuz bir hüküm kurulmadığı gerekçesiyle davanın kabulüne ve kıdem tazminatının davalıdan tahsiline miktar itibarıyla kesin olmak üzere karar verilmiştir.

2. Kararın davalı vekilince istinaf edilmesi üzerine, İlk Derece Mahkemesince 14.04.2022 tarihli karar ile; istinaf dilekçesinin miktardan reddine karar verilmiş olup ek kararın davalı vekilince istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince 02.06.2022 tarihli karar ile; ek karara yönelik davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

IV. KANUN YARARINA TEMYİZ

A. Kanun Yararına Temyiz Yoluna Başvuran

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararının kanun yararına temyizden incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiştir.

B. Temyiz Sebepleri

Adalet Bakanlığı; davacının dava dilekçesiyle 100,00 TL kıdem tazminatı ve 100,00 TL bakiye süre ücretinden kaynaklı tazminatı kısmi dava yolu ile, 100,00 TL fazla çalışma alacağı talebini ise belirsiz alacak davası yolu ile talep ettiğini, bilirkişi raporu ile davacının talep edebileceği kıdem tazminatı miktarının 6.555,27 TL olduğunun belirlendiğini, ıslah dilekçesinde dava türünün tam ıslah ile kısmi eda davası olarak değiştirildiğinin belirtildiğini ve kıdem tazminatının ise bilirkişi raporu uyarınca belirlenen miktar üzerinden talep edildiğini, bakiye süre ücretinden kaynaklı tazminat ve fazla çalışma alacağı talebinin bulunmadığının anlaşıldığını, davacı tarafın kıdem tazminatı bakımından yapmış olduğu

ıslahın tam ıslah değil kısmi ıslah olduğunu, davacının dava konusunu değiştirmedığını, bilirkişi raporu doğrultusunda kıdem tazminatı talep miktarını artırdığını, davacının söz konusu isteminde bakiye süre ücretinden kaynaklı tazminat ve fazla çalışma alacağı talebi bulunmamasının bir usul işlemi olmayıp maddi hukuka ilişkin kısmi feragat olduğunu, istem sonucunun daraltılması (azaltılması) söz konusu olup bu durumun davayı genişletme veya değiştirme sayılmayacağını, tam veya kısmi feragat için karşı tarafın iznine ve ayrıca bunun için ıslah yoluna başvurulmasına gerek de bulunmadığını, dolayısıyla davacı vekilinin bu isteminin ıslah kurumunun niteliği ile bağdaşır bir yönü bulunmadığını, bu nedenle Mahkemece; davacı vekilinin isteminin, bakiye süre ücretinden kaynaklı tazminat ve fazla çalışma alacağı yönünden kısmi bir feragat olarak kabul edilip davanın kısmen kabul ve ret oranına göre yargılama gideri ve vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğini, ayrıca davalı Üniversitenin 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun (2547 sayılı Kanun) 56 ncı maddesinin (b) bendi delaleti ile 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun (492 sayılı Kanun) 13 üncü maddesinin (j) bendi uyarınca harçtan muaf olduğunu, belirtilen sebeplerle bakiye süre ücretinden kaynaklı tazminat ve fazla çalışma alacağı yönünden kısmen ret oranına göre yargılama gideri ve vekalet ücretine hükmedilmemesi ve harçtan muaf olan davalı aleyhine harca hükmedilmemesi gerektiğini belirterek kanun yararına temyiz yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, davanın tam kabul olup olmadığı buna göre yargılama giderinin haklılık oranına göre taraflar arasında bölüştürülmesi ve ret vekalet ücretine hükmedilmesi gerekip gerekmediği ile davalı aleyhine harç yükletilmesinin mümkün olup olmadığına ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca ilk derece mahkemelerinin kesin olarak verdikleri kararlar ile istinaf incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlarına karşı, yürürlükteki hukuka aykırı bulunduğu ileri sürülerek Adalet Bakanlığı tarafından kanun yararına temyiz yoluna başvurulur.

2. Temyiz talebi Yargıtayca yerinde görüldüğü takdirde, 6100 sayılı Kanun'un 363 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca karar kanun yararına bozulur ve bu bozma, kararın hukuki sonuçlarını ortadan kaldırmaz.

3. 6100 sayılı Kanun'un 123 üncü maddesi, 307, 309 ve 312 nci maddeleri, 331 inci maddesinin üçüncü fıkrası, 176 ila 181 inci maddeleri ve 326 ncı maddesi, 2547 sayılı Kanun'un 56 ncı maddesinin (b) bendi delaleti ile 492 sayılı Kanun'un 13 üncü maddesinin (j) bendi.

4. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 11.03.2021 tarihli ve 2016/(7)9-2146 Esas, 2021/250 Karar sayılı kararı.

3. Değerlendirme

1. Davacı vekili dava dilekçesinde, 6100 sayılı Kanun'un 109 uncu maddesi uyarınca kısmi dava yoluyla 100'er TL kıdem tazminatı ve bakiye süre ücretinden kaynaklı tazminat ve 6100 sayılı Kanun'un 107 nci maddesi uyarınca belirsiz alacak davası yoluyla fazla çalışma ücreti alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir. Davacı vekili 21.02.2022 tarihli ve "6100 sayılı Kanun'un 180 inci maddesine göre davanın tamamı ıslah edilmiş dilekçesidir" başlıklı ıslah dilekçesinde ise; dava konusunu "Haksız Olarak İşten Çıkarılan Davacının 6100 Sayılı HMK'nın 109. VE 107. Maddesi Kıdem Tazminatı Fazla

Mesai, Ücret Alacağı'nın Temerrüt Tarihlerinden İşletilecek FAİZ'yle Birlikte Davalılardan Müstereken ve Müteselsilen TAHSİLİNE, Yargılama Giderleri ve Avukatlık Ücretinin de Davalar Üzerine Bırakılmasına Karar Verilmesi" şeklinde açıklamak suretiyle davanın niteliğini 6100 sayılı Kanun'un 180 inci maddesine göre tam ıslah yoluyla kısmi eda davası olarak ıslah ettiklerini belirtmiş; dilekçenin "Sonuç ve İstem" bölümünde fazlaya ilişkin haklarının saklı kalması kaydıyla davanın tam ıslah ile kısmi eda davası olarak değiştirildiğini ifade ettikten sonra 6.555,27 TL kıdem tazminatının iş sözleşmesinin feshi tarihinden itibaren işleyecek en yüksek banka mevduatı faizi ile diğer tazminat ve alacakların ise dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile davalıdan tahsiline karar verilmesini istemiştir.

2. Kanun yararına temyiz dilekçesinde; davacı tarafın kıdem tazminatı bakımından yapmış olduğu ıslahın tam ıslah değil kısmi ıslah olduğu, bakiye süre ücretinden kaynaklı tazminat ve fazla çalışma alacağı talebi bulunmamasının bir usul işlemi olmayıp maddi hukuka ilişkin kısmi feragat olduğu, bu şekilde talebin daraltıldığı (azaltıldığı), buna göre davacı vekilinin isteminin bakiye süre ücretinden kaynaklı tazminat ve fazla çalışma alacağı yönünden kısmi bir feragat olarak kabul edilip davanın kısmen kabul ve ret oranına göre yargılama gideri ve vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiği ileri sürülerek kanun yararına temyiz yoluna başvurulmuştur.

3. Uyuşmazlığın çözümü noktasında ıslah dilekçesinin mahiyetinin açıklığa kavuşturulması gerekmekte olup bu bağlamda öncelikle iddia ve savunmanın genişletilmesi ve tam ve kısmen ıslah kavramları üzerinde durulması gerekmektedir.

4. İddia ve savunmanın değiştirilmesi ve genişletilmesi ile kastedilen vakıaların, talep sonucunun ya da savunma sebeplerinin değiştirilmesi veya yeni vakıalar, talepler ya da savunma sebepleri ilave edilerek genişletilmesidir (Ali Cem Budak, Varol Karaarslan, Medeni Usul Hukuku, İstanbul 2021, s. 215). 6100 sayılı Kanun'un "İddia ve savunmanın genişletilmesi veya değiştirilmesi yasağı" kenar başlıklı 319 uncu maddesinde; iddianın genişletilmesi veya değiştirilmesi yasağının dava açılmasıyla, savunmanın genişletilmesi veya değiştirilmesi yasağının ise cevap dilekçesinin mahkemeye verilmesiyle başladığı ifade edilmiştir. 6100 sayılı Kanun'un 322 nci maddesi atfıyla basit yargılama usulünde de uygulanan aynı Kanun'un 141 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre ise "İddia ve savunmanın genişletilip değiştirilmesi konusunda ıslah ve karşı tarafın açık muvafakati hükümleri saklıdır".

5. Görüldüğü üzere ıslah, iddianın ve savunmanın değiştirilmesi veya genişletilmesi yasağına getirilen istisnalardan biridir. Davanın açıldığı tarih itibarıyla yürürlükte olan 6100 sayılı Kanun'un 176 ve devamı maddelerinde ıslah kurumu ayrıntılı şekilde düzenlenmiş olup taraflardan birinin usule ilişkin bir işlemi, bir defaya mahsus olmak üzere kısmen veya tamamen düzeltmesine olanak tanır ve mahkemeye yöneltilen tek taraflı ve açık bir irade beyanı olduğundan, yasal şartları yerine getirildiği takdirde karşı tarafın ya da mahkemenin kabulüne bağlı olmaksızın yapılabilir. Bu kurum, iyiniyetli tarafın davayı açtıktan veya kendisine karşı bir dava açıldıktan sonra öğrendiği olgularla ilgili yanlışlıkları düzeltmesini, eksiklikleri tamamlamasını, bu çerçevede yeni deliller sunabilmesini sağlar.

6. 6100 sayılı Kanun'un 176 ncı maddesinde, davanın her iki tarafının da yargılama usulüyle ilgili bir işlemi kısmen veya tamamen ıslah edebileceği düzenlenmiştir.

7. Davanın tamamen ıslahı, dava dilekçesinden itibaren yapılan ıslahıdır. Tamamen ıslahta davacı, davasını baştan (dava dilekçesinden) itibaren ıslah eder ve bir hafta içerisinde yeni bir dava dilekçesi verir. Davanın tamamen ıslahı yoluna, dava dilekçesinden (dava

dilekçesi dahil) itibaren bütün usul işlemlerinin yapılmamış sayılması için başvurulur. Ancak, ıslahın ikrara, keşfe, bilirkişi raporlarına, şahit sözlerine bir etkisi olmaz. Yani ıslah ile bunlar geçersiz sayılamaz. Davacı tamamen ıslah yolu ile dava sebebini ve talep sonucunu tamamen değiştirip genişletebileceği gibi davalı da tam ıslah ile savunmasını tamamen değiştirip genişletebilecektir. Bunun doğal sonucu olarak, dava dilekçesinde yer alan ilk talep içeriği değil ıslah yoluyla açıklanan talep içeriği nazara alınarak araştırma ve inceleme yapılması ve mahkemece verilecek hükümde de ıslahla ileri sürülen istemin karşılanması gerekecektir. Taraflar ancak kendi usul işlemlerini ıslah ile düzeltebilirler. Mahkemenin ve karşı tarafın işlemleri ıslahın konusu dışındadır. Aynı hususlara Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 14.03.2007 tarihli ve 2007/2-99 Esas, 2007/141 Karar sayılı kararında da değinilmiştir.

8. Gerek öğreti gerekse uygulamaya göre, davanın tamamen ıslahında yeni bir dava açılmamış sayılacak, tamamen ıslah edilen dava ilk açılan davanın devamı niteliğinde olduğundan, bunun doğal sonucu olarak, zamanaşımı ilk davanın açıldığı tarihteki duruma göre dikkate alınacaktır. Onun için davanın tamamen ıslahında ıslah olunan dava, ilk dava gününde açılmış sayılacaktır (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 26.05.2022 tarihli ve 2019/3-178 Esas, 2022/738 Karar sayılı karar).

9. Davanın kısmen ıslahı ise, dava dilekçesinden sonraki herhangi bir usul işleminin ıslah edilmesidir. Davanın tamamen ıslahı, talep sonucunun veya dava sebebinin değiştirilmesi halinde söz konusu olur. Buna karşılık talep sonucunun veya dava sebebinin genişletilmesi veya kısmen değiştirilmesi için başvuru olan ıslah, kısmen ıslah olarak kabul edilmelidir. Davacı kısmi ıslah ile eski davasını aynen muhafaza etmekle beraber yargılamaya yeni vaka ve talep ekleyebilir, talebine ek veya kademeli yeni talepler ekleyebilir (Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, 29.11.2023 tarihli ve 2023/14554 Esas, 2023/18428 Karar sayılı karar).

10. Islah, istisnai nitelik taşıdığından her usul işleminin değiştirilmesi için ıslaha gitmeye gerek yoktur. Islah sadece, iddianın ve savunmanın değiştirilmesi yasağının kapsamına giren konularda olur. Gerek öğreti, gerekse Yargıtay davanın değiştirebileceğini ve genişletilebileceğini aynı şekilde savunmanın genişletilebileceğini ilke olarak kabul etmektedir. Yine müddeabihin (davada talep olunan miktarın) artırılıp artırılmayacağı hususu da bir usul işlemi olup ıslahın konusudur (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 20.09.2023 tarihli, 2023/(22)9-409 Esas, 2023/826 Karar sayılı karar).

11. Bazı usul işlemleri ise iddia ve savunmanın genişletilmesi ya da değiştirilmesi kapsamında değerlendirilemez. Örneğin, talep sonucunun daraltılması ya da azaltılması bu yasak kapsamında değildir. (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 25.10.2023 tarihli ve 2022/859 Esas, 2023/990 Karar sayılı karar). İddia ve savunmayı değiştirme ya da genişletme sayılmayan hallerde veya karşı tarafın genişletme ve değiştirmeye rıza gösterdiği hallerde ıslaha başvurmaya gerek olmadığı açıktır.

12. Yukarıda yapılan açıklamalar da dikkate alındığında; davacı vekilince 21.02.2022 tarihli ıslah dilekçesinde her ne kadar davanın tamamen ıslah edildiğinden söz edilmiş ise de dilekçe içeriğinden anlaşıldığı üzere davacı tarafça yeni bir dava dilekçesi verilmediği gibi talep sonucu da tamamen değiştirilmemiştir. Kaldı ki dilekçede tam ıslah yoluna başvuru sebebinin dava türünün değiştirilmesi olduğu açıklanmıştır. Ne var ki dava türünün tam ıslah yolu ile dahi değiştirilmesi mümkün değildir (Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, 15.03.2022 tarihli ve 2022/2895 Esas, 2022/3398 Karar sayılı karar). Talep sonucunun veya dava sebebinin genişletilmesi veya kısmen değiştirilmesi için başvuru olan ıslah, kısmen ıslah olarak

kabul edilmelidir. Somut olayda kıdem tazminatı yönünden talep sonucunun artırılması sözkonusudur. Dolayısıyla davada tamamen ıslah değil kısmen ıslah söz konusudur.

13. Bu noktada kanun yararına temyiz nedenleri dikkate alınarak talep sonucunun daraltılması (azaltılması), feragat ve davanın geri alınması kavramlarına da kısaca değinmek gerekmektedir.

14. Talep sonucunun daraltılması (azaltılması), 6100 sayılı Kanun'un 307 nci maddesinde düzenlenen ve tek taraflı bir işlem olan davadan kısmen feragat veya aynı Kanun'un 123 üncü maddesinde düzenlenen karşı tarafın izni halinde davanın kısmen geri alınması şeklinde olur (Ramazan Arslan, Ejder Yılmaz, Sema Taşpınar Ayvaz, Emel Hanağası, Medeni Usul Hukuku, Ankara, Altıncı Baskı, 2020, s. 355, 534). 6100 sayılı Kanun'un 141 inci maddesinde iddianın genişletilmesi ve değiştirilmesi yasaklanmış ise de talep sonucunun daraltılması (azaltılması) bu yasak kapsamı dışındadır. Talep sonucunun daraltılması (azaltılması) davayı değiştirme veya genişletme sayılmadığından davalının açık muvafakatine ihtiyaç bulunmadığı gibi ıslah yoluna başvurulmasına da gerek yoktur.

15. Davadan feragat, davacının talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesi olup feragat halinde davacı dava dilekçesinin talep sonucu bölümünde istemiş olduğu haktan tamamen veya kısmen vazgeçer. Davadan feragat, davacının mahkemeye hitaben yapacağı tek taraflı açık bir irade beyanı ile olur. Kısmen feragat halinde, feragat edilen kısmın feragat dilekçesinde veya tutanakta açıkça gösterilmesi gerekir. Bir diğer ifade ile zımnî feragat mümkün değildir. Talep sonucu kısmi feragat yolu ile de davalının açık muvafakatine veya ıslah yoluna başvurulmasına gerek bulunmaksızın daraltılabilir (Baki Kuru, Medenî Usul Hukuku El Kitabı, Cilt II, Ankara, Birinci Baskı, 2020, s.1045-1057). 6100 sayılı Kanun'un 312 nci maddesinin birinci fıkrasına göre, feragat beyanında bulunan taraf, davada aleyhine hüküm verilmiş gibi yargılama giderlerini ödemeye mahkum edilir. Feragat talep sonucunun sadece bir kısmına ilişkin ise yargılama giderlerine mahkumiyet, ona göre belirlenir.

16. Bu açıklamalara göre davacı vekilince 21.01.2022 tarihli ıslah dilekçesinde, açık ve kesin bir irade beyanı ile kıdem tazminatı dışındaki taleplerden feragat edildiği belirtilmediğinden somut olayda kısmi feragatten söz edilmesi mümkün değildir.

17. 6100 sayılı Kanun'un 123 üncü maddesinde davacının hüküm kesinleşinceye kadar, ancak davalının açık rızası ile davasını geri alabileceği, bu takdirde davanın açılmamış sayılmasına karar verileceği düzenlenmiştir. Davanın geri alınmasında, davacı talep sonucundan vazgeçmemekte, sadece davasını geri almakta ve onu ileride açabilme hakkını saklı tutmaktadır.

18. Davanın kısmen geri alınması iddianın genişletilmesi ve değiştirilmesi yasağına tabidir (L. Şanal Görgün, Levent Börü, Barış Toraman, Mehmet Kodakoğlu, Medeni Usul Hukuku, Ankara, Sekizinci Baskı, 2019, s. 334).

19. Davanın geri alınması durumunda mahkemenin 6100 sayılı Kanun'un 331 inci maddesinin üçüncü fıkrası gereği, davanın açılmamış sayılmasına karar vermesi ve yargılama giderlerini davacıya yükletmesi gerekir. Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 7 nci maddesinin birinci fıkrasına göre ise ön inceleme tutanağı imzalanıncaya kadar davanın açılmamış sayılması durumunda bu Tarife'de yazılı ücretin yarısına, ön inceleme tutanağı imzalandıktan sonra karar verilmesi durumunda tamamına hükmolunur. Ancak davanın görüldüğü mahkemeye göre hükmolunacak avukatlık ücreti, belirtilen Tarife'nin ikinci kısmının ikinci bölümünde yazılı miktarları geçemez.

20. Talep sonucunun daraltılması (azaltması) davayı kısmi geri alma niteliğinde ise, 6100 sayılı Kanun'un 123 üncü maddesine göre davalının buna açıkça rıza göstermesi gerekir. Davalının açık rızası bulunmaması durumunda, davacının davasını ıslah ederek talep sonucunu daraltabilmesi mümkün değildir (Cenk Akil, "Medeni Yargıda İddianın Daraltılması Ve Bu Nedenle Ortaya Çıkan Sorunlar", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl 12, Sayı 47, Temmuz 2021, s.47-56; Uğur Bulut, "Islah Yoluyla Talep Sonucunun Daraltıl(ama)ması", İzmir Barosu Dergisi, Mayıs 2018, s.15-43).

21. Bu bağlamda 21.02.2022 tarihli ıslah dilekçesi incelendiğinde; dilekçede talep sonucunun daraltıldığından söz edilmediği, aksine dilekçenin bazı bölümlerinde kıdem tazminatı dışındaki diğer alacak kalemlerinin de faizi ile davalıdan tahsiline karar verilmesi gerektiğinin belirtildiği, dilekçede çelişkili ifadelerin bulunduğu görülmektedir. Dilekçe içeriğinden davanın kısmen geri alındığı sonucuna ulaşamadığı gibi davalı tarafın da kısmen geri almaya ilişkin açık bir muvafakati bulunmamaktadır.

22. Dolayısıyla Mahkemece; dosya içeriğindeki delil durumuna göre kıdem tazminatı dışındaki talepler hakkında da bir karar verilmesi ve sonucuna göre yargılama gideri ve vekalet ücretinin belirlenmesi gerekirken bu husus gözetilmeden yanlışlı değerlendirme ile bakiye süre ücretinden kaynaklı tazminat ve fazla çalışma alacağı talebi hakkında olumlu olumsuz hüküm kurulmaması hatalı olmuştur.

23. Diğer yandan 492 sayılı Kanun'un 13 üncü maddesinin (j) bendi gereğince davalı Üniversitenin harçtan muaf olduğunun gözetilmemesi de bir diğer hatalı yöndür.

24. Kanun yararına temyiz istemi belirtilen gerekçelerle yerinde bulunduğundan, kararın kanun yararına bozulması gerekmiştir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Adalet Bakanlığının 6100 sayılı Kanun'un 363 üncü maddesinin birinci fıkrasına dayalı kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere KANUN YARARINA BOZULMASINA,

Dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına gönderilmesine,

26.01.2024 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.